

Bluetongue holder mig ikke vågen om natten – endnu...

Mælkeproducent Niels Martin Krag fra Højer tager bluetonguesituationen forholdsvist roligt. Beretninger fra Tyskland og Holland gør dog indtryk.

Niels Martin Krag har hentet sine 25 kvier ind fra marsken. Og så er han blevet enig med sin dyrlæge om, at besætningens 420 holsteinkøer ikke skal vaccineres mod bluetongue. I hvert fald ikke lige nu.

"Vi er nået til den konklusion, at vi ikke vaccinerer i første omgang, fordi der endnu ikke er set udbrud i besætninger, hvor dyrene går indenfor. Hvis vi ser det, tager vi det op igen, og så kan det være, vi ændrer mening," fortæller Niels Martin Krag.

Den 54-årige mælkeproducent synes ikke, at bluetongue fylder meget, hverken for ham eller de kollegaer, han taler med.

"Det er ikke det første, vi snakker om. Men det er selvfølgelig også fordi, der ikke er nogen af os, der er ramt endnu," erkender han.

Hans tanker går primært til fåreholderne og økologerne, der ikke kan tage dyrene ind.

"Det kan godt være, det er naivt, men jeg tror ikke, vi kommer til at se de vilde og voldsomme tilfælde i de malkekvægsbesætninger, hvor vi kan holde dyrene inde," siger han.

Reddet af vestenvinden

Niels Martin Krag bor kun 10-15 km i luftlinje fra den første smittede besætning og ret tæt på Tyskland, hvor smitten med bluetongue raser. Alligevel er han taknemmelig for bedriftens placering tæt på den jyske vestkyst.

"Der har jo været vestenvind stort set siden smitten kom til Danmark, så hvor skulle de smittede mitter næsten komme fra? Jeg ved godt, at de også har det i England, men mon ikke mitterne dør, før de kommer herover?" ræsonnerer han.

Fald i ydelse er det værste

Selv om Niels Martin Krag tager situationen roligt, følger han nøje med – også i udviklingen i Holland og Tyskland.

"Vi hører jo om tilfælde i Holland og Tyskland, hvor nogle malkekvægsbesætninger er hårdt ramt med ydelsesfald på 10 kg mælk pr. ko, så man skal bestemt ikke negligere situationen," erkender han. Og netop ydelsesfaldet er det, han frygter mest, hvis bedriften skulle blive ramt:

"Sådan nogle køer kommer ikke op i ydelse igen før næste laktation, og hvis først de er ramt, er det jo for sent at vaccinere. Men overordnet set har jeg det sådan, at ting kommer og går, og lige nu vælger jeg at lytte mest til dem, der maner til besindighed," siger Niels Martin Krag.

Vaccination kan registreres i DMS, EasyCow og Webdyr

DMS, EasyCow og Webdyr er opdateret, så det nu er muligt at registrere bluetonguevaccination af kvæg hurtigt og nemt på den enkelte ko. Bluetonguevaccination indberettes i DMS og EasyCow på samme måde som bedriftens øvrige vacciner.

Landbrug & Fødevarer Kvæg:

Vi arbejder konstant på at mindske generne af bluetongue

For tre uger siden så vi den første fårebesætning smittet med bluetongue, og siden er det gået stærkt. Både med smitten og med arbejdet med at afbøde konsekvenserne af den. Syge dyr, eller angsten for at få det, er altid en mental belastning for alle på bedriften. Dertil kommer konsekvenserne af at komme under offentligt tilsyn og ikke mindst påvirkningen af landets eksportmuligheder.

Vi er glade for, at det ret hurtigt, i samarbejde med Fødevestyrelsen, er lykkedes at få vaccinationer på banen og få åbnet for eksport af kalve. Og netop yderligere åbning af markedsadgange er lige nu højeste prioritet. Vi følger naturligvis situationen tæt og er løbende i dialog med landmænd, Fødevestyrelsen, dyrlæger, eksportører og andre om de forskellige udfordringer, der opstår på bedriften. Hør seneste nyt i KvægLytt.

**Sektordirektør
Ida Storm,**
Landbrug &
Fødevarer Kvæg

Prioriter bluetonguevaccine til voksne dyr

Vaccinationsbehov må vurderes individuelt i samråd med dyrlæge.

Det er i øjeblikket ikke entydigt, om det kan betale sig at vaccinere almindelige malkekvægbesætninger mod bluetongue type 3.

Fra dyrlæge Erik Rattenborg, SEGES Innovation, lyder det, at du som kvægbruger, i samråd med din praktiserende dyrlæge, bør vurdere, om du vil vaccinere. Han påpeger desuden, at hvis du ikke ønsker at vaccinere hele besætningen, bør du prioritere de voksne dyr.

"Det er de voksne dyr, der er mest følsomme for at blive syge og får de værste symptomer," forklarer han.

Kvæg skal vaccineres med to doser med tre ugers mellemrum, før de er beskyttede.

Følg udviklingen, både geografisk udbredelse og antal smittede, på Fødevarestyrelsens temaside om bluetongue www.fødevarestyrelsen.dk/bluetongue

Sådan kan du beskytte dyrene mod bluetongue

- Vaccination
- Tag dyr ind i skumringen
- Tag kvier hjem evt. til vaccination
- Forsøg evt. at beskytte særligt værdifulde dyr mod mitterne med pour on-midler. Vær her opmærksom på omhyggelig behandling i samråd med dyrlægen.

Voksne kvæg bliver ofte mere sygt af bluetongue type 3 end ungdyr.
Foto: Melle Holwerda

VIL DU VIDE MERE:
ERIK.RATTENBORG.ERA@SEGES.DK

Fodringsdagen 10. september i Herning

Se program og tilmeld dig på www.tilmeld.dk/fodringsdag2024 eller scan QR-kode

Fodringsdagen gør dig klogere på dit valg om fedt eller Bovaer

1. januar 2025 stiller en ny husdyrlov krav om enten fedt eller Bovaer i foderplanen. Fodringsdagen kan gøre dig klogere på, hvad du skal vælge.

Skal man vælge fedt eller Bovaer? Hvad kommer det til at koste? Er der leveringssikkerhed? Og er det bedst at vælge mættet eller umættet fedt?

Det er bare nogle af de mange spørgsmål, der hober sig op, og som man ifølge chefkonsulent Nicolaj Ingemann Nielsen hos SEGES Innovation, vil forsøge at besvare på Fodringsdagen, der finder sted 10. september i MCH Herning Kongrescenter.

"En del af indlæggene på Fodringsdagen handler om, hvordan man fodringsmæssigt kan skrue foderplaner sammen, som lever op til lovgivningen, ligesom vi har inviteret indlægsholdere fra myndighederne og foderstofbranchen til at give information om, hvordan de håndterer den nye lovgivning," lyder det fra Nicolaj Ingemann Nielsen.

Ud over brugen af Bovaer og fedt byder Fodringsdagen 2024 blandt andet også på seneste nyt om mælkefeber i midtlaktation, proteinforsyning set i lyset af kvægundtagelsens bortfald og grovfoderets klimapåvirkning.

VIL DU VIDE MERE: NICOLAJ.INGEMANN.NIELSEN, NCN@SEGES.DK

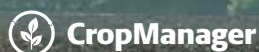

Hør mere i KvægLytt

Prøv CropManager og FarmTracking gratis

fra 1. september og frem til 31. marts 2025, helt uden forpligtelser.

FarmTracking giver dig det hurtige og detaljerede overblik over dine behandlinger i marken og er perfekt som sprøjtejournal. CropManager tilbyder en lang række funktioner, som tildelingslag og topaktuelle biomassekort, der gør det nemt og effektivt for dig at arbejde med præcisionslandbrug.

3 gode råd: Sådan holdes hanespore i skak

Majshøsten nærmer sig, og det er afgørende at være opmærksom på hanespore for at sikre kommende års udbytte. Ukrudtsplanten kan hurtigt sprede sig og true høsten, hvis den ikke bekæmpes effektivt.

Poul Henning Petersen, der er landskonsulent hos SEGES Innovation, Planter & Miljø, har tre gode råd til, hvordan hanespore kan holdes i skak fra høst til høst.

- 1 Identificér problemets omfang for at undgå spredning**
Begræns spredningen under majshøsten mest muligt ved at fjerne rester af majs og ukrudtsfrø på snitter og vogne.
- 2 Forebyg gennem sædskifte – der er ingen vej uden om**
Et sædskifte er den eneste vej til succes i kampen mod hanespore. Uden skifte med græs og korn, hvor hanespore i græsset ikke når at sætte frø og i korn får god konkurrence, vil opformeringen bare fortsætte.
- 3 Lav en bekæmpelsesplan sammen med din rådgiver**
Den kemiske bekæmpelse skal være effektiv og forebygge udvikling af resistens. Hvis hanespore først bliver resistent, kan det i værste tilfælde betyde et farvel til dyrkning af majs.

Majshøst: Tidlige sorter sået tidligt er klar midt i september

Overvej placeringen i siloen, hvis markerne er sået på forskellige tidspunkter, og hold øje med majsvarmeenheder og middeldøgntemperatur.

Majshøsten er i år påvirket af en langstrakt såning og vand- og strukturskader.

Udviklingen i antallet af majsvarmeenheder følger dog indtil videre godt og vel udviklingen i 2023, fortæller landskonsulent Martin Mikkelsen, SEGES Innovation.

"Hvis denne udvikling fortsætter, kan tidlige sorter i god vækst sået 1. maj forventes at modne midt i september – en uge senere i Nordjylland og en uge tidligere i Sydjylland og på Øerne. Hvis majsen er sået midt i maj, vil det udsætte høsten af tidlige sorter med mindst en uge og såning sidst i maj med mindst to uger," vurderer han.

Han forklarer, at middeltidlige sorter modner mindst en uge senere og sildigere sorter mindst to uger senere end tidlige sorter.

"Men majsmarker – eller dele af majsmarker – som er stærkt skadet af for meget vand og strukturskader, vil ikke blive reddet af varmt vejr i september," mener Martin Mikkelsen.

Høst med 30-34 pct. tørstof – senest midt i oktober

Når middeldøgntemperaturen kommer under 10 grader, begynder udbyttet at falde i majs til helsæd. "Det sker normalt i løbet af

første halvdel af oktober. Er majsen sået på forskellige tidspunkter på bedriften, lægges de mest modne majs nederst og de mindst modne majs øverst i siloen," lyder rådet fra Martin Mikkelsen.

Han råder desuden til at øge snitlængden til 15-20 mm, hvis tørstofindholdet er under 28-29 pct., da det begrænser risikoen for saftafløb. Anbefalet snitlængde i majs med 30 eller højere pct. tørstof er ifølge Martin Mikkelsen 8 mm.

Tidlige sorter modner hurtigere end sildigere sorter

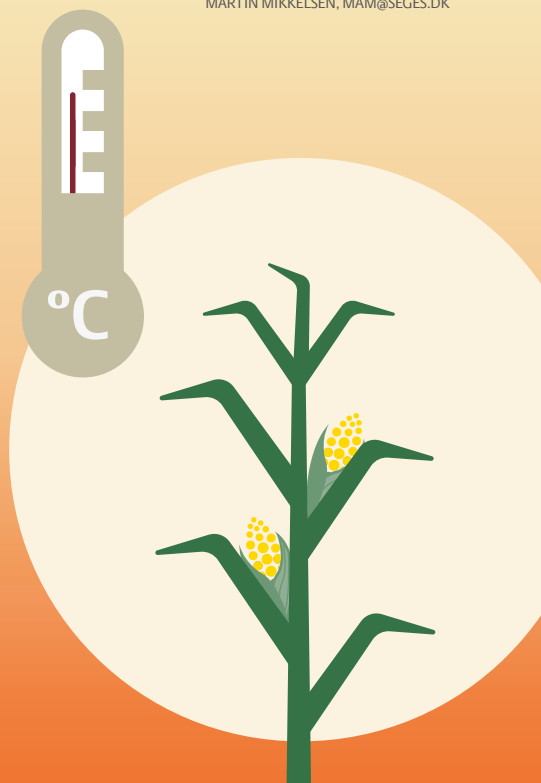
"Vær opmærksom på, at tidlige sorter modner hurtigere end sildigere sorter – og at det kan gå hurtigt i en varm september som i 2023," lyder det fra landskonsulenten.

Får vi en varm september, vurderer han, at tørstofindholdet kan stige med 0,5-0,8 procentpoint pr. døgn – mest i tidlige sorter, mens en kølig september kan få den til at stige med 0,2-0,6 procentpoint pr. døgn – mest i tidlige sorter.

"Husk også, at mindst halvdelen af bladmassen gerne må være grøn på høsttidspunktet, da det erfaringsmæssigt øger ædelysten til ensilagen," anbefaler Martin Mikkelsen.

Se antallet af majsvarmeenheder i dit postdistrikt og middeldøgntemperaturen på landmand.dk

VIL DU VIDE MERE:
MARTIN MIKKELSEN, MAM@SEGES.DK

Ny fleksibel tilskudsordning til udtagning

Landbrugsstyrelsen har oprettet en ny og meget fleksibel ordning til udtagning af landbrugsarealer.

Den nye tilskudsordning Permanent Ekstensivering kan søges af arealets ejer i perioden 2. september til 31. oktober 2024.

For arealer, der har været i omdrift, er tilskuddet på 82.500 kr. pr. ha, og for arealer, der har status som permanent græs, kan du få 35.500 kr. pr. ha.

Meget få krav

Ordningen indeholder ganske få krav. Man kan søge tilskuddet til arealer i ådale og på tørverige lavbundslande. Men ordningen kan også være relevant på arealer med lavt produktionspotentiale, eller hvor man ønsker at udtage jord til natur, miljø eller klimaformål.

Hvis du opnår tilsagn, tinglyses det, at arealet fremover ikke må bruges til traditionel, kommerciel drift.

Væsentligste krav for at kunne søge ordningen:

- Mindst 0,3 ha
- Skal være landbrugsareal, hvor der er søgt grundbetaling
- Må ikke være beskyttet natur mv.
- Må ikke være byzone, sommerhusområde mv.

Væsentligste krav efter der er givet tilsagn:

- Ingen jordbearbejdning
- Ingen gødsning
- Ingen bekæmpelsesmidler
- Arealet skal indgå i et projekt med naturlig hydrologi, hvis det bliver aktuelt

Fire oplagte steder til ordningen Permanent Ekstensivering

1. I ådale og på lavbundsarealer

Du får samme tilskud som i de nuværende ordninger uden at skulle vente på, at myndigheden får gennemført et projekt.

2. Områder, hvor man ønsker at etablere lysåben natur

Du kan foretage græsning og høslæt og dermed forbedre biodiversiteten. Du kan også etablere vandhuller og paddeskrab på arealet.

3. Områder, hvor man kan etablere skov

Du kan etablere skov, hvis du får det godkendt af kommunen. Skoven må ikke være til kommerciel anvendelse.

4. Inden for grundvandsområder

Hvis man har indgået en aftale, hvor der kun er forbud mod ét af de tre punkter a) anvendelse af pesticider b) anvendelse af gødsning c) omlægning, kan man søge tilskud til permanent ekstensivering.

Gratis hjælp fra udtagingskonsulenterne

Find din lokale udtagingskonsulent og hør meget mere om ordningen Permanent Ekstensivering. Du finder alle landets udtagingskonsulenter på www.udtagingskonsulenterne.dk

Fødearestyrelsen opstarter kontrol af koens nærmiljø i oktober

I perioden oktober 2024 til marts 2025 gennemfører Fødearestyrelsen en kontrollkampagne med henblik på at kontrollere, hvorvidt de indretningsmæssige forhold i stalde med malkekvæg opfylder de gældende lovkrav. Cirka 200 malkekvægsbesætninger vil blive besøgt på landsplan, hvor ca. 125 besøges i 2024 og 75 i 2025.

I Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg stilles flere forskellige krav til koens nærmiljø, som har betydning for køernes velfærd. I denne kampagne ønsker Fødearestyrelsen at kontrollere, om der er tilstrækkelig kapacitet og tilgængelighed i staldene vedrørende:

- Én sengebås pr. ko i besætninger, hvor køer er opstaldet i sengebåsestalde
- Én ædeplads pr. ko for køer, der lige har kælvet
- Én ædeplads pr. højdrægtig ko i fællesforberedelsesbokse
- Maks. to køer pr. ædeplads ved fodring efter ædelyst
- Maks. seks køer pr. vandkop
- Maks. 10 køer pr. meter drikkekar
- Adgang til roterende kobørste pr. 50 køer.

VIL DU VIDE MERE:
ANJA JUUL FREUDENDAL, ajfl@seges.dk

Få flere detaljer i KvægLyt

Hvor længe er en ko en nykælver? Og skal tre goldkøer også have en roterende kobørste?

Anja Juul Freudendal forbereder dig til kontrollen i KvægLyt nr. 11 – find den her

